

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

ייצוג שוטרים בהליכים משמעתיים ופיליליים

שוטרים, ובכלל זה שוטרי משמר הגבול בשירות חובה ובמילואים, כפופים לדין המשמעת והפילילי ומשכך עשויים למצוא עצמם, מכל סיבה שהיא, גם אם אינם אשמים במאומה, מוזמנים במפתיע לחקירה ובהמשך אף לעמוד לדין. בתחום הדין המשמעת, משרדנו מעניק לשוטרים ייעוץ וליווי בכל שלבי הבירור המשמעת וכן ייצוג משפטי בפני בית הדין למשמעת של המשטרה (ביד"ם). בתחום הדין הפילילי, משרדנו עוסק בהכנת השוטרים לחקירתם במחלקה לחקירות שוטרים, מלווה אותם בהליך השימוע הפילילי בפני מח"ש במטרה לשכנעם להימנע מהגשת כתב אישום ולסגור את התיק נגדם, וכן מייצגם בהליכים פיליליים בבתי המשפט בכל הערכאות. עו"ד אסף דוק מסביר מהם ההליכים המשמעתיים והפיליליים ששוטר עלול למצוא עצמו מעורב בהם, מה העונשים הצפויים לו, וכן מדוע חשוב להיות מיוצג בהליכים אלו על-ידי עורך דין פילילי מנוסה ומיומן.

□ ייצוג שוטרים בהליכים משמעתיים

הליכים משמעתיים מעוגנים בחוק המשטרה, תשס"ו-2006 שמפרט את עבירות המשמעות השונות של בעלי תפקיד אלה. שוטרים יכולים לעבור הליך משמעת בפני כמה גורמים:

□ הליך משמעת בבית הדין למשמעת של המשטרה (ביד"ם).

□ הליך משמעת בפני דן יחיד (קצין שיפוט).

□ הליך מנהלי בפני המפכ"ל או ראש אגף משאבי אנוש במשטרת ישראל.

□ בירור ביחידה לטיפול בתלונות הציבור במטה הארצי של המשטרה.

יודגש כי העמדה לדין משמעת אינה גורעת מאחריותו הפילילית ובעל התפקיד עלול למצוא עצמו עומד לדין משמעת ופילילי כאחד. משום כך ההיוועצות עם עו"ד פילילי חשובה ביותר החל מהרגע שבו בעל התפקיד יודע שביצע עבירה או שנודע לו שהוגשה נגדו תלונה.

כיצד מתבצעים הליכים משמעתיים ומנהליים בפני הגורמים השונים?

1) הליך משמעת בפני בית הדין למשמעת (ביד"ם) - בית הדין המשמעת פועל לפי סמכויות שהוקנו לו בחוק המשטרה (התשס"ו-2006) ו- בתקנות המשטרה (סדרי דין בדיון משמעת, התשע"ב-2012). ייעודו של בית הדין למשמעת הוא כפול: מצד אחד הגנה על המשטרה ועל תדמיתה בפני כלל הציבור, ומצד שני הרתעה של השוטרים לבל יחרגו מסמכות תפקידם.

סמכות בית הדין למשמעת היא לדון את כל השוטרים במשטרת ישראל ומשמר הגבול וכל מי שהפסיק להיות שוטר למשך 180 יום ממועד שחרורו. בית הדין מוסמך לדון בעבירות המשמעות המפורטות בתוספת הראשונה של חוק המשטרה, עבירות שפוגעות בסדר הטוב ובמשמעת:

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

□ **התנהגות בלתי נאותה:** התנהגות שאינה הולמת שוטר או שיש בה כדי לפגוע בתדמית המשטרה, התנהגות בלתי אדיבה, נקיטת לשון גסה, ניצול מעמד של שוטר, שימוש לרעה בסמכות שוטר, הופעה לא נאותה, סירוב למסור פרטי זהות או הסתרתם.

□ **ביצוע לקוי של התפקיד:** טיפול בלתי מקצועי באזרח, אי היענות לטיפול, טיפול שרירותי, הפליה, חריגה מסמכויות, הטרדת אזרח.

בהרכב בית הדין למשמעת פועלת נשיאה שלצידה שלושה שופטים קבועים, בדרך כלל אחד מהם יהיה קצין משטרה בכיר. אם העבירה היא שימוש בכוח או מעצר שלא כדין, יהיה נוכח גם נציג ציבור. במקום עובד גם צוות מנהלי שכולל את קצין בית הדין ומזכירות.

תפקידי בית הדין למשמעת הם לשפוט שוטרים שעברו עבירות משמעת, כולל זיכוי או הרשעה ואף גזירת עונשם. לצד אלה פועל בית הדין להעניק פרשנות להוראות הדין, ליצוק תוכן ערכי לעבירות המשמעת השונות ולעצב נורמות התנהגות ראויות של שוטרים. לבסוף, פועלים נציגי בית הדין גם להצביע על ליקויים ולנסות להביא לתיקונם.

הוראות החוק ביחס לדין משמעתי של שוטרים הן אלה: אי אפשר להעמיד שוטר לדין משמעתי על אותו מעשה פעמיים; אפשר לקיים הליך משמעתי כנגד שוטר במקביל להליך פלילי שמתנהל באותו זמן בבית משפט פלילי; לא ניתן להעמיד שוטר לדין משמעתי בפני דן יחיד אם חלפה שנה מביצוע העבירה, ובפני בית הדין אם חלפו שלוש שנים מאז ביצוע העבירה.

יש לדעת כי לדין משמעתי השפעה ישירה על המשך השירות של השוטרים במשטרה, זאת משום שהרשעה עלולה לגרור אחריה פיטורין.

אם מחלקת המשמעת במטה הארצי מחליטה להעמיד שוטר לדין משמעתי, יוגש נגדו כתב אישום ויוחלט על מועד לדין. בהליך זה הוא זכאי להיות מיוצג על ידי עו"ד שהוא בוחר. השוטר ידרש להגיב לאישומים ולטעון טענות מקדמיות. אם הוא כפר, יועלו לעדות עדים רלבנטיים שעו"ד המייצג אותו רשאי לחקור. עם תום שמיעת הראיות יחליט בית הדין האם הוא זכאי / אשם בעבירות המשמעת שיוחסו לו. באפשרות בית הדין להרשיע שוטר בעבירה שהתגלתה מתוך העובדות, גם אם הן לא פורטו מראש בכתב האישום.

העונשים שיכול בית הדין למשמעת להטיל הם: נזיפה, נזיפה חמורה, קנס, ריתוק לתקופה של עד 45 יום, מחבוש לתקופה של עד 45 יום, הורדה בדרגה, פסילת רישיון נהיגה מטעם המשטרה. אין בית הדין יכול להורות על פיטורין. דיוני בית הדין למשמעת מתנהלים בדלתיים פתוחות ופסקי הדין מתפרסמים באתר המשטרה. אפשר לערער על החלטות בית הדין בפני בית המשפט המחוזי הרלבנטי.

2) הליך משמעתי בפני דן יחיד (קצין שיפוט) - בעל תפקיד במשטרה יכול לעמוד לדין משמעתי בפני דן יחיד והוא אמור לקבל את כתב התלונה לפחות 48 לפני מועד המשפט. הוא או אדם מטעמו יכול לעיין בתלונה והוא זכאי להיוועצות עם עו"ד. בעל התפקיד יכול לטעון בפני קצין השיפוט אודות החשדות נגדו והוא גם יכול לזמן עדים. בשל כך הוא זכאי אף לדחות את הדיון בעניינו. לא יוכרע דינו של השוטר לפני שהמתלונן ישמיע את עדותו בפניו.

בתום הדיון יוכרע דינו, כשהעונשים שיכול דן יחיד להטיל הם: נזיפה, נזיפה חמורה, קנס, ריתוק, פסילת רישיון נהיגה מטעם המשטרה. אין קצין השיפוט יכול להורות על פיטורין. ניתן לערער על פסק הדין בתוך 15 יום.

3) הליך מנהלי בפני מפכ"ל או ראש אגף משאבי אנוש במשטרה - הליך זה מעוגן בסעיף 74 לחוק המשטרה, שקובע שהמפכ"ל יכול לפטר שוטר שנדון בהליך משמעתי או פלילי גם אם הוא זוכה בהם. בסמכות המפכ"ל להשעות, להוריד בדרגה ואף לשחרר מהתפקיד את השוטר אם הוכח שהוא לא מתאים למלא את תפקידו. המפכ"ל או מי מטעמו יכולים להחליט על

17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

פיטורין, השעיה, הוצאה לחופשה, העברה לתפקיד או ליחידה אחרת. פיטורין של שוטר הוא צעד דרסטי, ולכן אמות המידה לכך הן מורכבות:

אם השוטר הורשע בעבירה שיש עימה קלון.

חשוד בביצוע עבירה שיש עימה קלון והודה בביצוע או שעלו ראיות שמבססות חשד זה.

הורשע בעבירה שיש בה הפרה חמורה של חובות השוטר, הודה בכתב בביצוע או שעלו ראיות שמבססות חשד זה.

הועמד לדין וזוכה, אולם ההליך העלה שאינו מתאים לשרת במשטרה.

אם השוטר חשוד בביצוע עבירה שיש עימה קלון ולא פוטר, ניתן להשעותו.

בפני השוטר שעומד בפני פיטורין או השעיה עומדת זכות השימוע שבמסגרתו תינתן לו זכות טיעון והזדמנות לשכנע שלא יפוטר או ישעה. בהליך זה הוא רשאי להיות מיוצג על ידי עו"ד מטעמו.

4) בירור ביחידה לטיפול בתלונות הציבור במטה הארצי של המשטרה (ית"צ) - בהליך זה נדונות:

עבירות משמעות קלות כגון התנהגות בלתי נאותה, כגון ניצול מעמד, שימוש בלשון גסה, הופעה לא נאותה וכדומה.

מילוי תפקיד באופן לקוי כגון אי מתן שירות, סירוב לקבל תלונה, הפליה, שימוש לרעה בסמכות, הטרדת אדם שלא לצורך וכדומה.

תלונות אלה יכולות לכלול כמובן מעשים שביצע במהלך מילוי תפקידו, אך גם כשלא מילא את תפקידו, כגון שימוש בסמכויותיו כשוטר, ניצול מעמדו, התנהגות שפוגעת בתדמית המשטרה וכדומה. אם הבירור העלה חשדות שהתלונה מוצדקת, אפשר להמליץ להעמיד את השוטר בפני דין משמעתי דן יחיד או בית דין למשמעת.

ייצוג שוטרים בהליכים פליליים במחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש)

אחריות של שוטר על עבירת משמעת אינה גורעת מאחריותו הפלילית ולהיפך. גם אם זוכה באחד מהם, הוא יכול להישפט בהליך השני. אם מוגש נגד השוטר הליך פלילי, יעוכבו ההליכים המשמעתיים עד סיום הבירור הפלילי, אלא אם חלפה שנה אם מדובר בדין יחיד ושלוש שנים אם מדובר בבית דין למשמעת. בשל כך נקבע כי חקירת מח"ש לא תיארך מעל שלושה חודשים, כדי למנוע מצב שבו הליך משמעתי יתיישן רק בגלל העיכוב שהתבצע בהליך הפלילי.

המחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש) הוא גוף ששייך למשטרה, אולם כיום הוא מסונף למשרד המשפטים ובראשו עומד פרקליט שמעמדו הוא בדיוק כמו מעמד פרקליט המחוז. אם בעבר הושאלו חוקרים מטעם המשטרה למח"ש ולאחר סיום הצבתם חזרו ליחידה, הרי שהיום מי שעובד במח"ש הם אזרחים, רובם עורכי דין. המטרה היא העלאת אמון הציבור והשוטרים עצמם בפעילות מח"ש וניהול חקירה נייטרלית ואמינה.

בסמכות מח"ש לחקור ולתבוע כאחד בעבירות ובחשדות שהעונש עליהם הוא לפחות שנת מאסר. מנהלת מח"ש ממוקמת בירושלים וסניפיה פרוסים ברחבי הארץ. החקירות שמתנהלות בהם של שוטרים, עובדי משמר הגבול בסדיר ובמילואים, אזרחים החשודים בביצוע עבירה בצוותא עם שוטרים וכן אנשי שירות הביטחון הכללי בכפוף להחלטת היועץ המשפטי לממשלה.

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

שלא כמו אזרחים שזכאים לזכות שתיקה, שוטרים שנחקרים במח"ש נמנעים מזכות זו אחרת שירותם במשטרה עלול להסתיים. משום כך חשוב להיוועץ בעו"ד פלילי עוד לפני החקירה.

מידע נוסף אודות המחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש) וההליכים השונים שעוברים בה שוטרים תוכלו למצוא במאמרים הבאים.

הנחיות ספציפיות המתייחסות לעבודת מח"ש הן אלה:

□ הנחייה מס' 14.4 - סמכות החקירה והעמדה לדין בתלונה נגד שוטר.

□ הנחייה מס' 2.18 - מדיניות התביעה בתיקי חקירה בהם חשוד בביצוע עבירה כלפי שוטר מתלונן על שימוש בכוח מצד שוטר.

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהליכים נגד שוטרים

חשוב לקבל ייעוץ של עו"ד פלילי בעל ניסיון, הן בהליכים פליליים והן בהליכי משמעת. יש הסבורים כי הרקע המשטרתי שלהם / הקשרים שרכשו במהלך העבודה מגינים עליהם בפני הפרוצדורות אולם ההיפך הוא הנכון. הגופים שאמונים על המשמעת במשטרה, הן בהליך המשמעת והן בהליך הפלילי, מקפידים על בירור תלונות באופן יסודי דווקא לאור מעמד המשטרה כשומרת חוק. ליווי של עורך דין פלילי חשוב לכל אורכו של ההליך נגד השוטר:

□ **ייעוץ משפטי לפני החקירה** - מהן זכויות השוטר? כיצד אפשר להימנע מהעמדה לדין פלילי? כיצד אפשר להימנע מעונשים משמעותיים במסגרת הדין המשמעתי? מה צפוי בכל אחד מההליכים הללו?

□ **הכנה לחקירה במח"ש** - הסבר על תרגילי חקירה ועריכה של סימולציות. גם אם מדובר בשוטר שהיה נוכח בחקירות ואף אם הוא חוקר בעצמו, לא בהכרח הוא מודע לכל תרגילי החקירה הקיימים. יתרה מכך, אלה שחוקרים אותו עלולים להיות מתוחכמים מאוד כדי להגיע לאמת. ייעוץ משפטי טרם החקירה וביצוע תרגילי סימולציה עם העו"ד חשובים כדי למפות את כל השאלות האפשריות, כולל היערכות לשאלות מרגיזות ומתישות במיוחד.

□ **ייצוג בפני ערכאות שיפוטיות** - ייצוג השוטרים בהליכים משמעתיים, מנהליים או פליליים בערכאות השונות.

□ **ערעורים** - שוטר יכול לערער על החלטות שנפסקו בבית הדין למשמעת בפני בית הדין לערעורים. כמו כן הוא רשאי לערער על החלטות שנפסקו בהליכים פליליים, כמו כל אזרח אחר.

□ **תביעות נזיקיות** - ככלל שוטרים מוגנים בפני תביעה נזיקית ובלבד שהפעולה בוצעה בתום לב. עם זאת, יש מקרים שבהם הוכח כי הפעולה בוצעה מתוך כוונה לגרום נזק או מתוך אדישות, ובמקרים אלה עלול השוטר לעמוד גם בפני תביעה נזיקית. על העו"ד הפלילי לבחון את פרטי המקרה ולייעץ לו מהן התביעות שהוא עלול לעמוד בפניהן - משמעת, פלילית, מנהלית ו/או אזרחית. בהחלט יכול להיות מצב שבו השוטר נהנה מחסינות נזיקית, אולם יועמד לדין משמעת/פלילי על אותה פעולה..

זמנת לבירור משמעתי או לחקירה במח"ש? צור עימנו קשר בהקדם

גם הרשות האמונה על השלטת הסדר כפופה למשמעת, ככל גוף ציבורי אחר. יתרה מכך, דווקא משום שמשטרת ישראל מעוניינת לשמור על תדמית נקייה, עלול שוטר למצוא עצמו עומד בפני דין משמעתי גם על חריגה קטנה בתפקידו, מה שלא היה קורה במסגרת ארגון אחר, או במקרים חמורים יותר עלול הוא למצוא עצמו עומד בפני הליך פלילי שנפתח נגדו במח"ש.

17/07/2024

077-5006206

052-6885006

אשר על כן, הקפד להיוועץ בעורך דין פלילי בכל מקרה שבו זומנת לבירור משמעותי או לחקירה במח"ש. ההליכים המשמעותיים והפליליים סבוכים, מורכבים ומאפשרים טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליכים אלו יכול להוות שלב יציאה מהם ולהיפך. שלב היציאה יכול להיות בגלל הוכחה שאכן לא התבצעה עבירה, אך גם תודות לכשלים בירוקרטיים וביצוע כושל או לא חוקי של אחד מהשלבים שנסקרו לעיל.

היוועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המשמעותי או הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה, הצורך ביעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מעניק לשוטרים ייעוץ וליווי בכל שלבי הבירור המשמעותי וכן ייצוג משפטי בפני בית הדין למשמעת של המשטרה (ביד"ם). בתחום הדין הפלילי, משרדנו עוסק בהכנת השוטרים לחקירתם במחלקה לחקירות שוטרים, מלווה אותם בהליך השימוע הפלילי בפני מח"ש במטרה לשכנעם להימנע מהגשת כתב אישום ולסגור את התיק נגדם, וכן מייצגם בהליכים פליליים בבתי המשפט בכל הערכאות ובכל רחבי הארץ.

משרדנו עוסק ביעוץ, ליווי וייצוג שוטרים בפני הליכים משמעותיים ופליליים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה במח"ש או למחלקת משמעת במטה הארצי - פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.